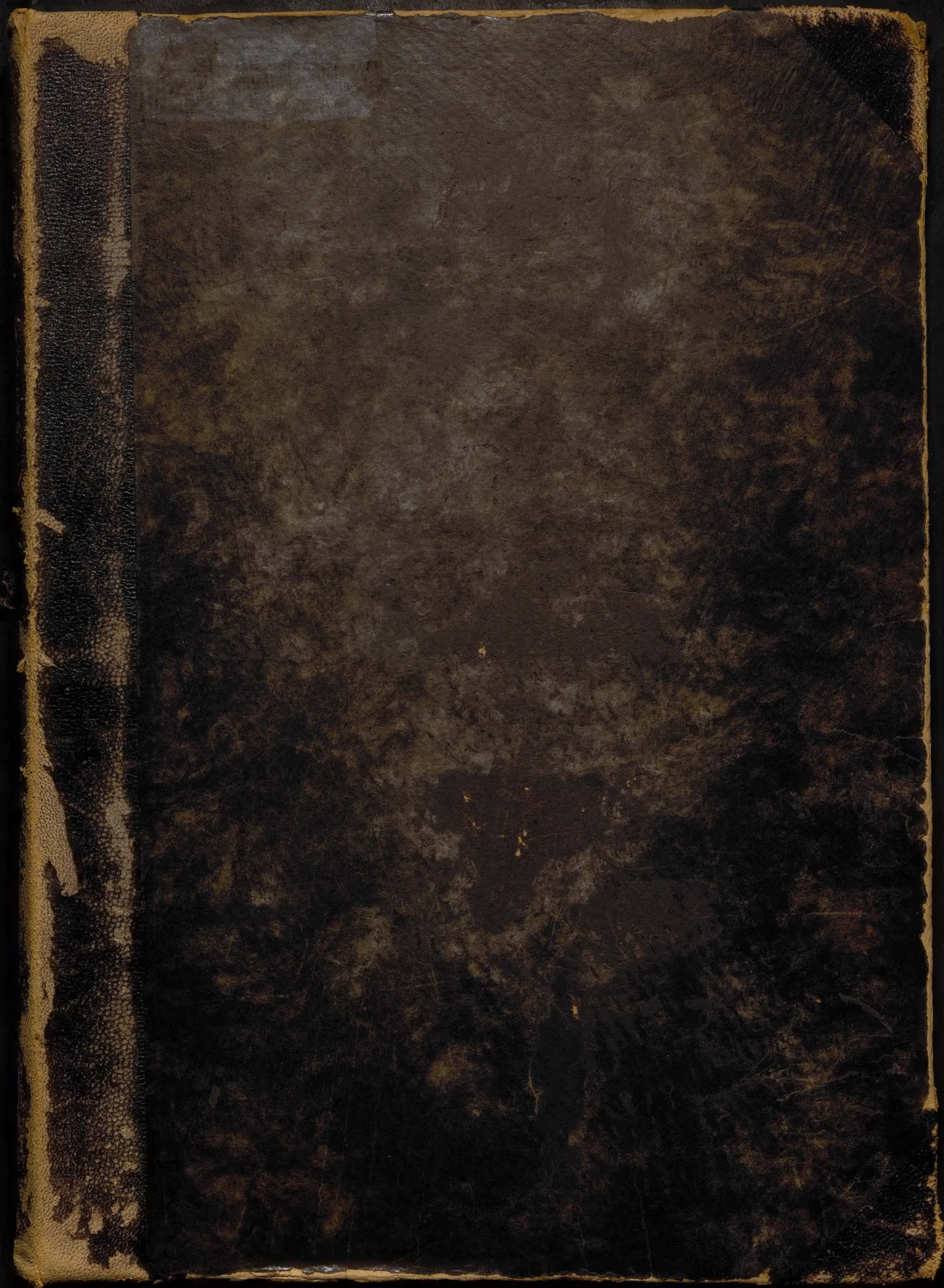

V
B
J
C
15027

Sejm czteroletni. Tom I.

Mowy, ustawy i pisma z r. 1788–1789.

R. 1788.

1.) Ankwicz Józef 1. 27/X 1788.
2.) Branicki Ksawery 2. 23/X 1788.
3.) Brzostowski Michał 3. 27/X. 1788.
4.) Bzowski Hiacynt 4. 19/VIII 1788.
5.) Chomiński Franciszek 5. s. d. 1788.
6.) Czacki Michał 6. 23/III. 1788. 7. 15/XI 1788.
7.) Czartoryski Adam 8. – s. d 1788.
8.) Górski Stan. August 9. – 24/X 1788.
9.) Krasiński Jan 10. – 22/IX 1788. 11. 4/XII. 1788. 12. s. d. 1788.
10.) Kublicki 13. – 15/XI 1788. 14. s. d. 1788
11.) List przytomnego na sejmie arbitra 15. 4/XI 1788.
12.) Odezwa wolnego obywatela 16. s. d. [1788]
13.) Poniatowski Michał prym. 17. – 27/X. 1788.
14.) Potocki Franciszek Piotr 18. 17/X 1788.
15.) Potocki Stanisław 19. – 27/X. 1788.; 20. 5/XI 88.; 21. 24/XI. 88.
16.) Projekt. podatk. dla powiększenia sił krajowych 22. s. d 88
17.) " do konstytucyi (m. Kalisz.) 23. s. d. [1788]
18.) Prośba kahału kazimierskiego do króla i stanów. 24. s. d. [1788]
19.) " szlachty we wsiach Tucznej i Hoszczy 25. s. d [1788]
20.) Raczyński Kazimierz 26. 24/X 1788.
21.) Radziszewski Michał 27. 3/XI 88
22.) Reprezentacya do J. K. Mci przez Marszałków konf. 28. 7/XI 88
23.) Sapieha Kazimierz 29. 8/X. 88
24.) Sokołowski Serafin 30. 27/X 88.
25.) Stanisław August 31. a 7/IX 88. b.) 6/XI c) 6/XI odm. wyd.
26.) Starostwa i królewszczyzny [ustawa] 32. s. d [1788.]

27./ Stroynowski Waleryan 33. 14/XI 88. 34. 25/X. 88

28./ Suchodolski Wojciech 35. 7/X 88; 36. 11/XII. 88 67. 16/II 89
45. 3/XI 88 68. 10/III. 89. 69. 4/VIII 89

29./ Suchorzewski Jan 37. 8/X 88.

30./ Szembek Krzysztof bp. 38. 27/X. 1788.; 39. 13/XII 88; 40 15/XI. 88

31./ Zabiełło Szymon 41. 3/XI. 88; 42. 24/X 88

32./ Zaleski 43. s. d. [1788]

33./ Załuski Teofil kr. 44. 27/X 88; 46. 19/XII 88

Rok. 1789

34./ Butrymowicz Mateusz: Reforma żydów 47. s. d.

35./ Chromiński Kazimierz: Wytłuszczenie praw żydów w Warszawie. 48.

36./ Czetwertyński Janusz 49. 31/III.

37./ Krasiński Adam bp. 50. 28/VIII.

38./ Lustracya dymów i podanie ludności 51. 22/VI.

39./ Ożarowski Piotr 52. 30/I; 53. 15/I.

40./ Poniński Adam: [Pozwy przed sąd sejm.] 54. 26/VIII. M. 55. 29/VIII.

41./ Prawa względem ofiary na powiększenie sił kraj 56. 4/IV.

42./ Prośby m. Krakowa 57. 58. 59. 60. 61. 62.

43./ ~~Uwia~~ Sposób dawania rekrutów w Koronie i W. X. Lit. 63. 7/XII.

44./ Suplika gromady Starostwa Młodzieszyńskiego 70. 8/X.

45./ Turski Wojciech 71. 29/VIII.

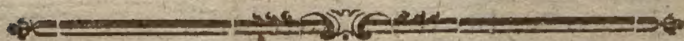
46./ Uwagi nad prośbą żydów do Stanów 72.

47./ " [w sprawie oddalenia stanu wojsk. od przywileju obywatelstwa w Polsce 73. s. d 1789.

48./ Wielogłowski Józef 74. 12/I.

44

MOWA
JASNIE WIELMOŻNEGO JMCI PANA
TEOFILA HRABI ZAŁUSKIEGO
KASZTELANA BUSKIEGO
NA SEYMIE PRZED STANAMI SKONFEDEROWANEMI
Dnia 27. Października Roku 1788.
MIANA.

KROLU NAYIASNIEYSZY!

PRZESWIETNE SKONFEDEROWANE STANY!

ZE Mężni niegdyś, a Ubodzy w dostatki, Polacy w potrzebach Rzeczypospolitey Osobami swemi Oyczyźnie służyli, świadczą Kroniki: że bogatsi poźniey w maiątku, lecz uboższi w chęci tęż Oyczyznę o zgubę przyprowadzili, zna y czuie Kray cały; Przyszedł na koniec ten czas pod słodkim Panowaniem W. K. MCi, że pracom y staraniom Jego ku Publicznemu ułożonym Dobru, po długim Pasmie Klęsek odpowiadaiąca na koniec szczęśliwość zdarzyła tę pomyślną porę, w którey za Łaskawym W.K.MCi Przewodnictwem, iednym ogniewem złączonych Kray cały, Siły, Maiątki, życia nawet na pomoc Oyczyźnie w Offiarę niesie. A gdy cudze y własne doświadczenie nadto Nas nauczyło, że Kray bez

Woyska

Woyſka utrzymować ſię nie może, lecz zawſze mocnieyſzych przyimować muſi Prawa: Tym więc duchem by y Polſka (niegdyś Narod potężny) y teraz poważną u Poſtronnych, mocną u Sąſiadow, trwałą y rządną ſama w sobie bydź mogła uchwalno Sto Tyſiecy Woyſka. Będzie to Epoką wiekami nie ſtartą chwalebnego y mądrego Panowania W. K. MCi, a Nam y Potomności iſtotne obiecuiącego uſzczęśliwienia. Lecz ieżeli niezbitą było potrzebą liczne Woyſko, równie niewątpliwą ieſt prawdą Rząd Jego, Granice y Karność. Wnieſiona przeto Materya władzy Woyſka ieſt tak ważna, tak troſkliwa, że nie można doſyć ſię nad nią zaſtanowić, chcąc ią bezſtronnie decydować. Nim więc przyidzie do porządnego wyboru y ſtanowienia oney, potrzeba NAYIASNIEYSZY KROLU, Prześwietne Skonfederowane Stany, aby Projekt do teyże Władzy zawierał w ſobie to wſzyſtko, cokolwiek ściągać ſię może do zabeſpieczenia Kraiu od przemocy Woyſka, a Obywatela od uciemiężenia Zołnierſkiego, ktore i przy tey garſtce Woyſka aż nadto dały ſię nam uczuć; Z tych więc Powodow dopełniaiąc powinnego Obywatelſtwa, które Nas wſzyſtkich wiąże, nioſę nayżywſze proźby do Ciebie Miłościwy Panie y Was Prześwietne Skonfederowane Stany, by w Proiekcie władzy iakiey przyiętym będzie, umieſzczone były, oraz y ninieyſze Punkta.

1mo. Ażeby determinować iakiey Rangi Woyſkowi na Seymikach y Obradach Woiewodzkich znaydować ſię mogą: Jakiey Rangi Poſłami na Seymy obierani, oraz iakie Urzędy Cywilne poſiadać wolno Im bydź ma.

2do. Na Stanowiſkach, aby Woyſkowi prócz przyzwoitych Kwater, nie pretendowali iak dotąd za darmo, lub na wpuł darmo

mo od Obywatelow potrzeb swoich: Przeto koniecznemi są Kommissye Woiewodzkie, które te wszystkie czyniłyby urządzenia po Woiewodztwach, aby y Obywatel wiedział co, wiele y po czemu ma dać Zołnierzowi, y Zołnierz iuż więcey nic nad ułożenie, nie domagał się.

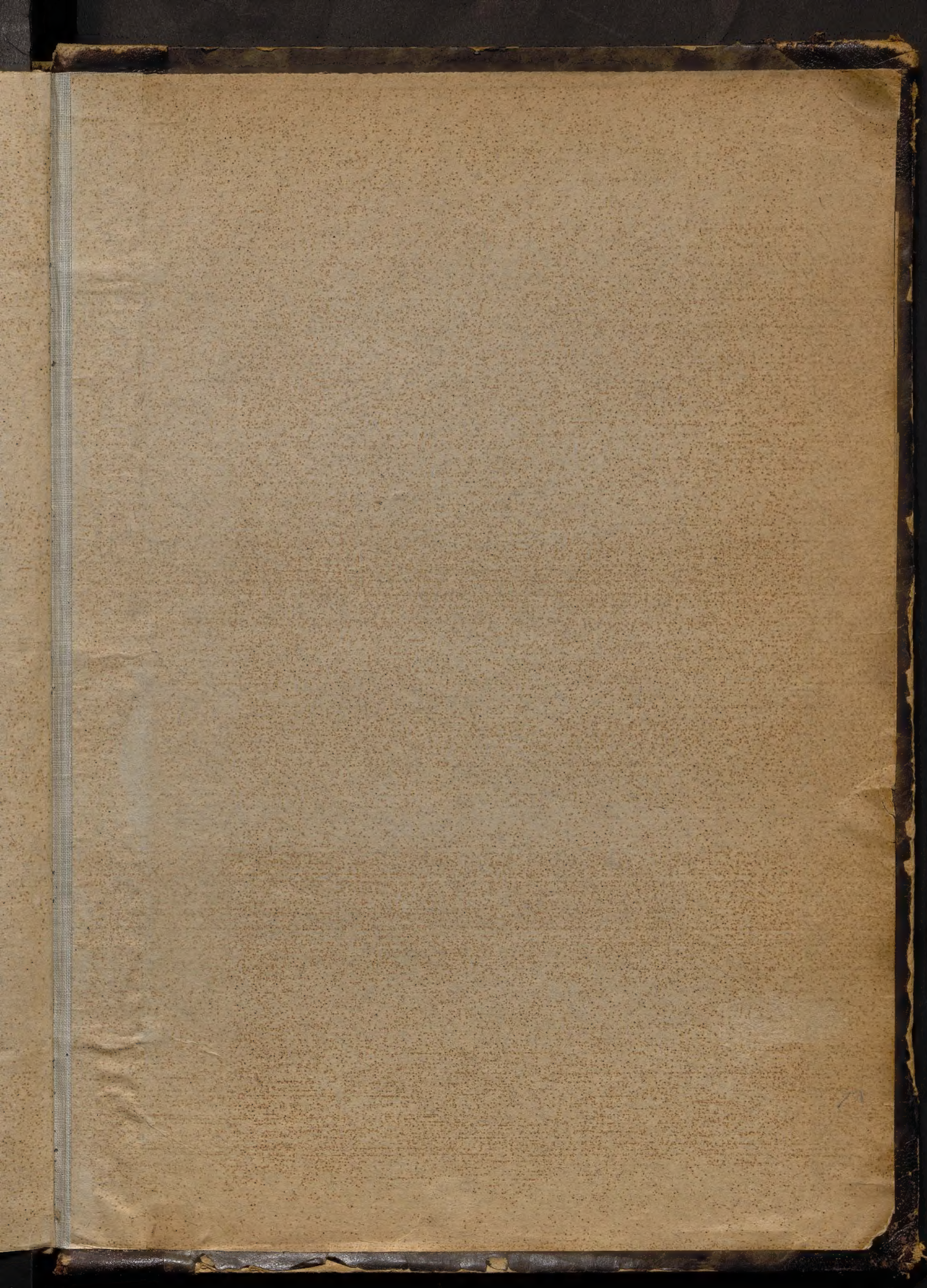
3tio. Jak Rekrutowania wielce Obywatelom znana przykrość, a ztąd do gwałtow częstych otwarte pole: Sądziłbym bydź nayprzyzwoiciey, aby w proporcyi wziętey z Dymow każdy Obywatel miał przepisaną liczbę Rekruta do przystawienia, Woyskowym zaś, aby czynić nie było wolno żadnych werbunkow, prócz na Pograniczu, oraz w Miastach Pryncypalnych, a to szczególnie z ludzi całkiem luźnych y włóczęgow.

Te więc Punkta oddaię pod rozwagę W.K.MCi y Skonfederowanych Stanow, dla mnie zaś dosyć będzie Chluby że zabieraiąc Głos wolny z Mieyśca y Urzędu, o których Prawa mnie zabespieczaią, dopełniłem powinności, gdym to przełożył, co mi się zdało bydź użytecznego.

Ta iest Nas wszystkich tu zasiadaiących Prerogatywa, że wolno myśleć według własnego Przekonania, a mówić to, co się myśli, nikt zaś cudzey myśli zgłębiać nie ma Prawa; a przeto choć zdaniem przeciwny, przeciwności do Osób stosować nie powinienem.

w WARSZAWIE
w Drukarni Uprzywileiowaney Michała Grölla, Księgarza Nadw. J.K. Mci.

SEJM
CZTEROLETNI

MOWY USTAWY
I PISMA

I

1788–89